

Állásfoglalás a 78/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés b) pontjának, valamint ugyanezen szakasz (4) bekezdésének értelmezése tárgyában

A Bank állásfoglalás iránti kérelmet (**Beadvány**) nyújtott be a Magyar Nemzeti Bankhoz (székhelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55., telephelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 6.) (**MNB**), amelyben az MNB tájékoztatását kérte a kollektív befektetési formák befektetési és hitelfelvételi szabályairól szóló 78/2014. (III. 14.) Korm. rendelet (**Korm. rendelet**) 8. § (1) bekezdés b) pontjának, valamint ugyanezen szakasz (4) bekezdésének értelmezése tárgyában.

I. TÉNYÁLLÁS

A Bank a Beadványban előadta, hogy letétkezelési tevékenységet végez, és egyéb szolgáltatásokat, többek között – a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény alapján – fizetési számlavezetési szolgáltatást nyújt a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XVI. törvény (**Kbftv.**) alapján működő ÁÉKBV-k részére. Az ÁÉKBV-vel történt megállapodása alapján az értékpapírszámlán történt pénzmozgások elszámolása ezen a fizetési számlán történik.

A Bank előadta, hogy a letétkezelési szolgáltatás nyújtása során felmerült, hogy amennyiben egy befektetési alap a Banknál tartja a pénzeszközeit fizetési számlán, akkor erre az összegre alkalmazni kell-e a Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés b) pontját.

A Bank előadta, hogy előfordulhat olyan eset, hogy az ÁÉKBV nagyobb – eszközeinek 20%-át meghaladó – összeget kap egyszerre, például befektetési jegyek értékesítése eredményeként, a kereskedési nap végén egyazon hitelintézetnél vezetett pénzforgalmi számlájára.

II.1. AZ ELSŐ JOGKÉRDÉS

A Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt korlát megakadályozza-e az ÁÉKBV-t abban, hogy egy banknál tartson – akár csak ideiglenesen, 1 napos időtartamra – az eszközei 20%-át meghaladóan látra szóló betéteket?

II.2. A BANK ÁLLÁSPONTJA

A Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés b) pontja kimondja, hogy az ÁÉKBV eszközeinek legfeljebb 20%-át fektetheti egyazon hitelintézet betéteibe. A Kbftv. betét fogalma alapján a látra szóló betét is betétnek minősül, ugyanakkor a Bank álláspontja szerint az nem befektetett betét. A Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés b) pontja a betétbe fektetést korlátozza, nem önmagában a pénzeszközök betétben tartását. Ez a megkülönböztetés a Bank álláspontja szerint tudatos volt a jogalkotó részéről, és a célja az volt, hogy az ÁÉKBV befektetett eszközeinek koncentrációját megakadályozza. A befektetés aktív döntést igénylő folyamat, az az eszközök tudatos elhelyezése valamilyen befektetési szempont figyelembevételével. Ennek megfelelően a Bank álláspontja szerint önmagában az a tény, hogy egy hitelintézetnél található az ÁÉKBV eszközeinek több mint 20%-át kitevő pénzeszköz (átmeneti jelleggel, egy-egy értékpapírügylet elszámolásából adódóan), nem jelenti a Korm. rendelet 8. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt korlát megsértését.

II.3. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

A Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése alapján „[a]z ÁÉKBV eszközeinek legfeljebb

a) 10 százalékát fektetheti be ugyanazon kibocsátó által kibocsátott átruházható értékpapírokba vagy pénzügyi eszközökbe,

b) 20 százalékát fektetheti egyazon hitelintézet betéteibe”.

A Korm. rendelet 13. § (1) bekezdése alapján „[a]z ÁÉKBV nem köteles betartani az e részben foglalt befektetési korlátokat a tulajdonában lévő átruházható értékpapírokhoz vagy pénzpiaci eszközökhöz tartozó jegyzési jogok gyakorlása során, illetve a korlátoknak az ÁÉKBV-n kívül álló okból történő túllépése esetén. Az ÁÉKBV ilyen túllépés esetén az eladási ügyletei során – a befektetők érdekeinek figyelembevételével – a lehető leghamarabb, de legkésőbb 90 napon belül köteles megfelelni az e részben foglalt korlátoknak”.

A Korm. rendelet 13. § (1) bekezdése alapján az ÁÉKBV felmentést kap a befektetési korlátoknak való megfelelés alól azon esetekben, amikor passzív limitsértésre kerül sor. A passzív limitsértés eseteinek meghatározását a tőkepiaci szervezetek által a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 58/2023. (XI. 24.) MNB rendelet **(58/2023. MNB rendelet)** 3. számú, „A Bszt. hatálya alá tartozó szervezet és a Tpt. szerinti központi értéktári tevékenységet végző szervezet felügyeleti jelentéseire vonatkozó kitöltési előírások” című melléklet „II. A felügyeleti jelentésre vonatkozó részletes szabályok” fejezet 1.30. „37H Befektetési alapok és portfóliók limitsértései” alpontja tartalmazza:

„A limitsértés akkor minősül passzívnak, ha a piaci árfolyamok (ideértve a devizák, áruk, értékpapírok, ingatlanok, származtatott ügyletek árfolyamát) mozgása vagy értékpapír-kölcsönzési ügylet óvadékának portfólióba kerülése, a befektetési jegyek visszaváltása vagy vásárlása, illetve a befektetési alapkezelő befektetési döntéshozatali és végrehajtási tevékenységén kívül álló ok következtében sérülnek a kezelési szabályzatban meghatározott befektetési limitek. Minden más esetben a limitsértés aktív limitsértésnek minősül.”

A fentiek alapján megállapítható, hogy a Korm. rendelet 8. § (1) bekezdésében foglalt befektetési korlátoktól a Korm. rendelet 13. § (1) bekezdésében foglalt, passzív limitsértésnek minősülő esetekben ideiglenesen (maximum 90 napig) el lehet térni. Ilyen passzív limitsértésnek minősül – többek között – a Beadványban is hivatkozott, a befektetési jegyek értékesítésének eredményeként keletkező limittúllépés is. Fontos hangsúlyozni ugyanakkor, hogy a Korm. rendelet 13. § (1) bekezdése alapján az ÁÉKBV-nak a passzív limitsértést is haladéktalanul, de legkésőbb 90 napon belül meg kell szüntetnie.

Az ÁÉKBV a Korm. rendelet által a befektetési korlátok alóli kivételként nem említett – és így az 58/2023. MNB rendelet 3. melléklet II. fejezet 1.30. alpontjában meghatározott passzív limitsértésen kívüli – esetekben, az időtartam rövidségére tekintet nélkül, köteles megfelelni a Korm. Rendeletben foglalt befektetési korlátoknak.

III.1. A MÁSODIK JOGKÉRDÉS

A Korm. rendelet 8. § (4) bekezdésében megfogalmazott összevont kockázati kitettségbe beleszámít-e a hitelintézetnél elhelyezett látra szóló betét, tekintettel a Kbtv. 62. § (13) bekezdésére is?

III.2. A BANK ÁLLÁSPONTJA

A Korm. rendelet 8. § (4) bekezdése rögzíti, hogy az ÁÉKBV-nek egy intézménnyel szembeni, az adott intézménynél elhelyezett betétekből eredő összevont kockázati kitettsége nem haladhatja meg az ÁÉKBV eszközeinek 20%-át. A Bank álláspontja szerint, tekintettel a Kbtv. 62. § (13) bekezdésére, ami szerint nem képezi a felszámolási vagyon részét a letétkezelőnél nyilvántartott pénzeszköz vagy harmadik félnél letétbe helyezett pénzügyi eszköz, nem növeli a partnerkockázatot az, ha a Banknál elhelyezett, látra szóló pénzeszközök meghaladják az ÁÉKBV eszközeinek 20%-át.

III.3. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

A Korm. rendelet 8. § (4) bekezdése alapján „[a]z (1) bekezdésben meghatározott egyedi, kibocsátókra vonatkozó korlátoktól függetlenül az ÁÉKBV-nek egy intézménnyel szembeni, az adott intézmény által

kibocsátott átruházható értékpapírokba vagy pénzüpi eszközökbe történő befektetésekből, az adott intézménynél elhelyezett betétekből, és az adott intézménnyel kötött OTC származtatott ügyletekből eredő összességű kockázati kitettsége nem haladhatja meg az ÁÉKBV eszközeinek 20 százalékát”.

A Kbtv. 4. § (1) bekezdése alapján „[e] törvény és az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályok alkalmazásában: (...) betét: betétszerződés vagy fizetési számlaszerződés alapján hitelintézetnél elhelyezett pénzösszeg”.

A jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank pénz- és hitelpiaci szervezetek feletti felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 57/2023. (XI. 24.) MNB rendelet 1. melléklet 2.93. pontja alapján „lára szóló és folyósámla betét: lára szóló betétnek minősül a hitelintézet által vezetett fizetési számlához és az ügyfél által bármikor hozzáférhető egyéb számlához kapcsolódó lekötetlen betét, az egy munkanapra lekötött betét, a hitelintézet által kibocsátott utazási csekk, az elektronikus pénz használatával összefüggésben előre kifizetett, nem lekötött pénzösszeg (elektronikus pénz), a lára szóló takarékbetét, valamint a futamidő nélküli betét (a betéti okiratokat kivéve). Folyósámla betét a hitelintézet által vezetett fizetési számla és az ügyfél által bármikor hozzáférhető egyéb számla pozitív egyenlege.”

A Kbtv. betét fogalma a betétszerződés mellett a fizetési számlaszerződés alapján hitelintézetnél elhelyezett pénzeszközöket is betétnek tekinti. A jogalkotó feltehetően azért döntött ezen szabályozási logika mellett, mert a fizetési számlaszerződések alapján hitelintézeteknél elhelyezett pénzeszközöket a hitelintézet lára szóló betétként kezeli, vagyis azok kockázati szempontból hasonló megítélés alá esnek, mint a betétszerződés alapján elhelyezett pénzeszközök.

Továbbá a Bank azon érvelése téves, amely szerint a nála elhelyezett lára szóló betétnek minősülő pénzeszközök nem növelik az ÁÉKBV Bankkal szembeni partnerkockázatát, hiszen azok a Kbtv. 62. § (13) bekezdése értelmében nem képezik a felszámolási vagyont részt.

Ugyanis a Banknál fizetési számlaszerződés alapján elhelyezett pénzeszközök nem a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 3. § (1) bekezdés h) pontja szerinti letéti szolgáltatás¹ igénybevétele során megnyitott letéti számlán kerülnek elhelyezésre, hanem fizetési számlaszerződés alapján nyitott fizetési számlán, és így azok lára szóló betétnek fognak minősülni.

A Hpt. 57. § (4) bekezdése szerint azonban csak a letéti szolgáltatás keretében az ügyfelek megbízásából elhelyezett pénzösszegek nem képezik a hitelintézet felszámolása esetén a felszámolási vagyont részt.

Összefoglalva a fentieket, a fizetési számlaszerződés alapján hitelintézetnél elhelyezett pénzeszközök – lára szóló – betétnek minősülnek, így azok beleszámítanak a Kbtv. 8. § (4) bekezdésében meghatározott összességű kockázati kitettségbe.

Felhívom az Bank figyelmét arra, hogy az MNB a véleményét kizárólag a Beadványban rendelkezésre bocsátott információk alapján alakította ki, így az abban foglalt egyedi jogértelmezés csak az abban előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, a benne foglaltaknak más hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. Jelen állásfoglalás kizárólag tájékoztatás céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok (pl. marketing) érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

2024. március 14.

¹ A Hpt. 6. § (1) bekezdés 29. pontja szerint: „letéti szolgáltatás (pénzletétkezelés): pénzösszegek az ügyfél megbízásából, elkülönített letéti számlán kamatra vagy kamat nélkül történő elhelyezése és kezelése, jogszabályban rögzített feltételek szerint”